

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
38/2019	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	29.05.2019
	Kommunestyret	PS	

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Åse Elin Myking	FE-145	19/570

HANDLINGSPROGRAM OG ØKONOMIPLAN 2020 -2023

Vedlegg:

Handlingsprogram og økonomiplan 2020 -2023

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Handlingsprogram og økonomiplan 2020 -2023 vert godkjent slik den ligg føre. Det skal gjennomførast ein ekstern gjennomgang av helse-og omsorgstenestene som grunnlag for neste økonomiplan.

Saksopplysningar:

Samandrag/konklusjon (kort om saka)

Rådmannen legg fram Handlingsprogram og Økonomiplan 2020-2023 i samsvar med overordna planer, vedtak og prognosar for inntekt og folketalsutvikling. I handlingsprogrammet skal vedtatte mål i overordna planverk omsettast i prioriteringar og tiltak innafor økonomiske rammer i 4-årsperioden.

Usikker folketalsutvikling, reduserte inntekter og høge investeringar vil svekke handlingsrommet dei komande åra. Det vil stille krav til sterkare prioriteringar for å tilpasse drifta til dei økonomiske rammene.

Vedtatt handlingsprogram og økonomiplan vil danne grunnlaget for budsjett 2020.

Formelt grunnlag

Kravet til handlingsprogram er heimla i Plan-og bygningslova §11-1 Kommuneplanen skal ha ein handlingsdel som angir korleis planen skal følgast opp dei fire påfølgande år eller meir, og reviderast årleg. Økonomiplanen etter kommunelova § 44 kan inngå i handlingsdelen.

Det lovmessige grunnlaget for Økonomiplan finn ein i Kommunalova §44

1. Kommunestyret og fylkestinget skal en gang i året vedta en rullerende økonomiplan.
2. Økonomiplanen skal omfatte minst de fire neste budsjettår.
3. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Planen skal være satt opp på en oversiktlig måte.

4. I økonomiplanen skal det for hvert enkelt år økonomiplanen omfatter anvises dekning for de utgifter og oppgaver som er ført opp, jf. § 46 nr. 6.
5. Planer som omfatter avgrensede deler av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, skal integreres i økonomiplanleggingen og bruken av midler innarbeides i planen.
6. Kommunestyret og fylkestinget vedtar selv økonomiplanen og endringer i denne. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet eller fylkesutvalget. Ved parlamentarisk styreform skal rådet avgi innstilling som nevnt.
7. Innstillingen til økonomiplan, med de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før den behandles i kommunestyret eller fylkestinget. Dette gjelder likevel ikke ved innstilling som gjelder endringer i økonomiplanen.
8. Økonomiplanen og endringer i denne oversendes departementet til orientering.

Bakgrunn for saka

Kommuneplan og delplanar er grunnlaget for handlingsprogrammet for dei neste fire åra. I handlingsprogrammet skal vedtatte mål i overordna planverk omsettast i prioriteringar og tiltak innafor økonomiske rammer i planperioden.

Vaksdal Kommune står framfor krevjande tider økonomisk og dette er omtalt i økonomiplanen for 2020-2023. Talgrunnlaget i økonomiplanen byggjer på dei vedtak og føringar som er gitt tidlegare og sentrale føringar for inntekt og folketalsutvikling. Det vil vere utfordrande å møte dei nye rammene i økonomiplanperioden og det kan medføre endringar i tenestetilbodet. I samband med budsjettprosessen i haust må konsekvensane utgreiast nærare.

Kommunal drift går i hovudsak til å produsere velferdstenester som helse og omsorg, grunnskule og barnehage. Drifta er arbeidsintensiv, og løn og sosiale utgifter utgjer dei største utgiftspostane i kommunale budsjett. Samanlikna med landet elles ser vi at av samla brutto driftsutgifter bruker Vaksdal kommune relativt mykje på helse og omsorg. Noko av denne forskjellen kan forklarast med fleire eldre, men kommunen har også eit høgt utgiftsnivå når ein justerer for talet på eldre.

2018		
Netto driftsutgifter på funksjon/tjenesteområde Landet uten Oslo Vaksdal		
Helse- og omsorg	36,7	49,1
Grunnskule	23,6	20,8
Barnehage	14,3	11,3
Eiendomsforvaltning, kommune	9,0	9,9
Samferdsel, kommune	1,8	3,4
Administrasjon, kommune	7,3	6,6
Politisk styring og kontrollvirksomhet, kommune	0,8	1,5
Brann- og ulykkesvern	1,5	2,5
Sosialsektoren samlet	6,0	1,3
Barnevern	3,9	2,7

Vurdering og konsekvensar

Kommunestyret hadde temamøte om økonomi i februar 2019. I økonomiplanprosessen med formannskape, plan- og økonomiutvalet i vår vart prioriteringar drøfta. Det vart uttrykt uro for helse og omsorg og ynskje om å kunne prioritere styrking eller skjerming i desse tenestene. Gitt utfordringane i perioden og for budsjettåret 2020 vil det medføre store konsekvensar for andre

viktige tenester om helse og omsorg skal styrkast/skjermast. SSB tal pr 2018 (Kostra) viser at Vaksdal bruker meir enn landet på helse-og omsorgstenester og mindre på andre mindre tenester. Eit framlegg i utvalet om ein ekstern gjennomgang av helse -og omsorgstenesten meiner rådmann kan vera eit godt tiltak i denne situasjonen.

Rådmannen vil opplyse om moglegheiter kommunestyret har for på kort sikt å auke rammene til drift ved å endre føresetnadene i økonomiplanen.

1. Redusere avsetjing til ubunde fond. I 2020 budsjettet vil dette gje auka ramme på iintil 4,2 mill. Denne avsetjinga er inntekt frå konsesjonskraft som jf. tidlegare vedtak har blitt avsett til ubunde fond for å ta høgde for ei framtidige kostnadsauke og reduserte inntekter. Avsetjinga blei sett til 0,- i budsjetthandsaminga for 2019.
2. Budsjettere med gevinst på aksjar og obligasjonar. Denne posten har vore sett til 0,- i tidlegare økonomiplanar/budsjett men blei i budsjetthandsaminga av budsjett for 2019 auka til 1 mill. i budsjettvedtaket. Dette er ein usikker post som kan gi ønskt avkastning dersom utviklinga i marknaden er positiv men er vanskeleg å gjere noko med dersom den ikkje blir innfridd. Rekneskapen for 2018 gav ei avkastning på 645 000,-. Dersom den blir sett til 0,-, og ikkje justert, er det mogeleg å budsjettjustere posten pr 2 tertial i aktuelt år dersom ein ser at den likevel vil gje avkastning.
3. Redusere overføring til investering. Denne posten er sett til 10,4 mill. i 2020 og består av 8,4 mill. frå konsesjonskraft og 2 mill. frå eigedomsskatt. Denne er budsjetttert for å redusere låneopptak ved investeringar og dermed redusere framtidige kapitalkostnader. Dersom denne blir redusert i sin heilheit vil det vere meir å fordele til drift men postane avdrag og rente på lån vil måtte aukast med omlag 750 000,- pr år.
4. Utbytte frå BKK. Utbytte frå BKK er budsjetttert basert på avkastning frå tidlegare år. I 2019 vil denne bli høgare enn budsjetttert og vil då gje eit nyttig bidrag til drifta. Framtidig utbytte frå BKK er vanskeleg å spå og på same måte som for aksjar og obligasjonar så er det vanskeleg å påverke utfallet på denne posten dersom den ikkje skulle slå til. Men utviklinga i kraftprisar vil kunne føre til at BKK også kan gi gode utbytte til eigarane i åra framover.

Tiltakene vil medføre eit høgare driftsnivå enn kommunen har løpende inntekter til i inntektssystemet og kan gjere drifta meir avhenging av svingande ekstraintekter frå år til år. Å raskt redusere drifta om inntektene svingar er vanskeleg i kommunar der kostnadane i all hovudsak er knytt til faste stillingar. Å redusere overføringar til investeringar vil forsterke lånebehovet og kostnadane til renter og avdrag.

Rådmannen har ikkje lagt inn endringane over og dei er berre meint som ei oversikt over kva som eventuelt kan gjerast for å auke rammene som skal fordelast til drift og dermed redusere innsparingane i einingane.

Økonomiplanen vil danne grunnlaget for arbeidet med budsjettet for 2020 som startar opp etter sommaren. Framlegg til årsbudsjett for 2020 kjem til behandling i haust med vedtak i desember.

Rådmannen legg fram Handlingsprogram og Økonomiplan 2020-2023 i samsvar med overordna planer, vedtak og sentrale prognosar for inntekt og folketalsutvikling. Rådmann gjer framlegg om ein ekstern gjennomgang av helse- og omsorgstenestene i forkant av neste revisjon av økonomiplanen.